

ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА
И СТРУЧНА СЛУЖБА ЧАЧАК ДОО

Тел. 032/320-710. Факс. 032/320-712. e-mail: ovcar@vu1.net nsscacak@nsss.rs

Број 9

Датум и место издавања: 27.9.2017. Чачак

Тираж: 350

БИЛТЕН

СЕПТЕМБАР

2017.

САДРЖАЈ

1. Формирање круне воћака- Мр.Бранко Танасковић
2. Избор и припрема садница за садњу воћа -саветодавац Снежана Драгићевић-Филиповић
3. ИПАРД инвестиције у физичку имовину - саветодавац Радован Шеварлић
4. Међународни задружни принципи - саветодавац Радован Шеварлић
5. Производња озимог белог лука -саветодавац Милан Дамљановић
6. Преглед доминантних цена за септембар 2017
7. Објављене и реализоване агропонуде

Формирање круне воћака

Зависно од своје наследне основе, воћке се разликују у погледу наклоности ка формирању пирамидалне или котласте круне, са израженом вођицом или без ње, ретких или густих хабитуса, као и низа прелаза између ових крајности. Раније, у воћарској пракси најчешће је коришћена склоност воћака, па је формирана круна воћака, које су гајене са израженом властитом тенденцијом за неком типских особина, или више њих комбиновано.

Данашња воћарска пракса карактерише се применом великог броја круна воћака. Разликујемо два основна система по којима се воћке гаје: један је гајење воћака са круном у простору, а други систем је у засадима чије су круне у једној равни. Код оба система постоји више облика круне.

Круне, чије се гране налазе у простору на све стране више се приближују природном облику, док се круне са гранама у једној равни не налазе у природи, већ, деловањем човека, јесу наменски вештачки облици. Такође, од многих воћака могу се извести разне фигуре. Ти изведени облици у производној пракси, најчешће, немају значаја већ су интересантни у аматерским декорацијама за окућнице и паркове. Међутим, велики економски значај имају круне у једној равни. Воћари усмеравају развој грана у правцу редова, стварајући “живе ограде”. Постоји могућност за формирање многих облика круне са гранама у једној равни, у чему неке врсте воћака, чак и сорте имају предности над другим.

Након садње садница воћака на стално место, међу првим пословима које на њима требало би урадити јесте резидба. Већ од тада почетак је формирања њихове круне. У животном периоду воћака период

узгоја је оно време када оне не доносе род, или не толико обиман да би вредност плодова била већа од трошкова производње. У овом периоду посебна пажња мора се посветити формирању круне, односно резидби на узгојни облик, ђубрење, одржавање најбољег режима влажности у земљишту, заштита засада и другим мерама.

Узгојна резидба поклапа се са периодом развоја воћака у ком преовладава интензивни вегетативни пораст. Зато је важно и нужно да се познају физиолошке промене, као и последице које се резидбом укључују. Тако, на пример, уколико се примењује кратка резидба доћиће до успоравања ступања воћака на род, а неповољно се одражава и потпуно изостављена резидба. Ако је потпуно изостављена резидба у овом периоду, то може да се неповољно одрази на пораст и развој младе воћкице, али и на њену каснију продуктивност.

Приликом обављања резидбе у периоду узгоја, требало би имати на уму да ће се развијати бујније она грана која затвара оштрији угао са вођицом, затим грана која је виша по положају, грана која је дебља, као и она грана која се резидбом остави дужа.

НА КРАЋЕ ОРЕЗАНОЈ ГРАНИ већи број пупољака РАЗВИЈА СЕ У ЛЕТОРАСТЕ, што значи да се ОДЛАЖЕ ПОЧЕТАК ПЕРИОДА РОДНОСТИ. Због тога се не препоручује скраћивање летораста. Летораст се прекраћују, изузетно, када се жели **форсирање њиховог разграњавања**. Умерено скраћивање продужних летораста омогућује стварање довољног броја секундарних грана, које ће на себи носити родно дрво, али правилно распоређено по целој дужини.

У непрекраћеним леторастима је несметана циркулација сокова. То, углавном, утиче и на ранији почетак родности. Због тога је у узгојном периоду нужно да се прикладном резидбом утиче на вегетативни пораст и рано плодоношење. За ову намену примењује се усмеравање пораста појединих грана под одређеним угловима и савијање једног броја летораста али не врхом ка земљи, него водоравно.

Основне гране, као и оне које чине скелет круне требало би усмерити да се развијају под углом од 45 до 65 степени у односу на замишљену осу. Летораст и гранчице, које на себи носе родне гранчице требало би усмеравати на више хоризонтални развој.

Мр Бранко Танасковић
ПССС Чачак

Избор и припрема садница за садњу воћа

Да би се правилно извршио избор врста и сорти воћака треба добро познавати основне услове за интензивну воћарску производњу. Ако је реч о подизању воћњака у једном изразито воћарском рејону, онда се зна како се које врсте и сорте понашају, тако да је њихов избор лакши и једноставнији.

Избор и припрема садница, односно квалитет садног материјала су један од врло важних аспеката који имају огроман утицај на примање и развитак воћака.

При избору садног материјала мора се обратити пажња на следеће:

- аутентичност сорте и подлоге
- старост садница и њихово здравствено стање
- развијеност садница, нарочито корена
- механичке повреде
- начин вађења паковања и транспорта
- особеност подлога
- услови у којима су саднице одгајане

За сађење на стално место долазе у обзир само потпуно здраве саднице, без икаквих знакова вирусних болести и без присуства штеточина а нарочито без тумора на корену или нацемним деловима. Саднице

морају бити добро очуване од мразева, исушивања и механичких повреда.

Важно је да саднице имају снажан, добро развијен и жиличаст коренов систем што боље очуван приликом вађења. Саднице воћака морају бити лепо и умерено развијене. Кржљаве саднице не треба користити јер се слабо примају а кад се приме лоше се развијају и могу страдати током зиме од мразева.

Непосредно пре сађења воћака треба оштрим маказама одсећи поломљене и сувише повређене жиле а здраве, правилно и равномерно скратити. Пресеци морају бити прави, јер најбоље зарастају и обнављају жиле. Сржна жила уколико је јако развијена скраћује се да би се сузбило растење кореновог система у дубину.

Корен садница са већ скраћеним жилама треба потопити у 2% раствор плавог камена ради дезинфекције пресека, па затим потопити у кашу направљену од дела свеже говеђе балеге и два дела глине да би се спечила свенулоост жилица и побољшали услови образовања калуса.

ПССС Снежана Драгићевић-Филиповић

ИПАРД инвестиције у физичку имовину

Искуства суседних земаља у припреми и спровођењу ИПАРД програма могу бити веома драгоцене. Ова средства могу бити веома значајна за решавање проблема у нашем аграру, у погледу подизања производних и прерадних капацитета. Искуства Хрватске и Словеније говоре да све институције које су укључене у овај програм морају бити на висини задатка, као би се припремили квалитетни програми и бизнис планови.

Србија је након доношења Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2017. години определила средства у износу од 1.000.000.000 за финансирање ИПАРД мера. Од укупног износа 750.000.000 представља помоћ Европске уније за финансирање ИПАРД.

Усвојеним програмом планирана средства за следеће мере:

Мера 101-Инвестиције у материјална средства пољопривредног газдинства

У оквиру ове мере инвестиције су подељене на следеће секторе:

-сектор 1: млеко

-сектор 2: месо

-сектор 3: воће и поврће

-сектор 4: остали усеви (житарице, уљарице, шећерна репа)

Потенцијални корисници ових мера су:

-физичка лица-активна регистрована пољопривредна газдинства

-предузетници

-правна лица са мање од 25% капитала или гласачког права у поседу јавних органа а регистрована у АПР-у.

Путем Мере 101 могуће је коришћење подстицаја за набавку искључиво нове опреме и механизације, изградњу смештајних и прерадних капацитета, али и решавање проблема одлагања и манипулације са стајњаком.

Висина подстицаја је 60% од укупно прихватљивих трошкова, У случајевима када је подносилац захтева млађи од 40 година висина подстицаја је 65%, а за подручја са отежаним условима рада 70%. Главни лимитирајући фактор за коришћење подстицаја јесте величина газдинства потенцијалних корисника. У зависности од сектора обим производње потенцијалних корисника мора бити:

• Сектор млеко-од 20-300 млечних крава

• Сектор месо 20-1000 говеда; 150-1000 оваца и коза; 100-10000 свиња

• Сектор воћа и поврћа-20ха јагодичастог воћа и 5-100 ха другог воћа, односно 500-10000м² заштићеног простора или 0.5-50 ха отвореног простора за производњу поврћа.

• Сектор остали усеви (житарице, уљарице, шећерне репе)-2-50 ха земљишта под усевима; газдинства од 50-100 ха која могу конкурисати за куповину механизације и машина као и изградњу објеката за складиштење и опремање.

Дипл.инг Радован Шеварлић

Међународни задружни принципи

Задругарство, као покрет, организовано је на одређеним међународним принципима. Ови принципи представљају полазну основу за настанак и успешно пословање задруга у целом свету.

Најважнији задружни принципи су:

1. Принцип добровољног и отвореног чланства подразумева да су задруге отворене за сва лица која изразе жељу и потребу да своје економске и друге интересе остваре кроз чланство, уз поштовање свих обавеза које из тога произилазе.

2. Котрала пословања од стране задругара врши се преко чланова који треба да преузму активну улогу у процесу контроле пословања, али и доношења

одлука за које се могу сматрати да имају стратешки значај у формулисању развојне политике.

3. Економска партиципација чланова остварује се тако сто своје економске интересе остварују пословањем преко задруге, чиме доприносе повећању капитала саме задруге. На овај начин утиче се на стабилност пословања задруге, што се у крајњој линији позитивно одражава и на пословање самих чланова. У нашој пракси веома је чест случај да задругари своје пословање, у смислу набавке инпута и продаје готових производа, не врше преко задруга. На овај начин многе задруге су доспеле у веома тежак финансијски положај.

4. Аутономност и независност огледа се у самосталности које задруге имају у односу на политиче, верске и друге утицаје.

5. Принцип задружног образовања огледа се у потреби сталног усавршавања и обуке чланова. Савремени услови пословања намећу потребу континуираног усавршавања знања и вештина пољопривредника, што је код успешних задруга један од приоритета.

6. Међузадружна сарадња подразумева успостављање и неговање добре комуникације за другим задругама и савезима.

7. Принцип бриге за заједницу огледа се обавези учешћа у јавном животу и бризи за локалну средину у којој задруга и њени чланови живе и послују.

Успостављање и пословање на горе наведеним принципима треба да створе задрузи и задругарима услове у којима се њихови интереси најлакше могу остварити. Поштовање ових начела омогућава да се створе одговарајући амбијент за пословање у пољопривреди, јер се на овај начин уважавају све њене специфичности.

Дипл.инг Радован Шеварлић

ПРОИЗВОДЊА ОЗИМОГ БЕЛОГ ЛУКА

Бели лук је култура која се неоправдано све мање гаји у нашој земљи.

Последњих двадесетак година Кина је преузела примат највећег светског произвођача као и извозника белог лука. Врло конкурентном ценом истиснула је домаће произвођаче са тржишта, да би данас дошло до апсурда, да се бели лук продаје по малопродајној цени вишој од 5 еура и ако је његова производна цена од 0,5 до 1 еура по килограму.

Право је време да се бели лук поново почне гајити на већим површинама у Србији, а и октобар је месец када се сеје озими бели лук.

При сетви белог лука обавезно морамо водити рачуна о интродукцији сората из једног региона у други то јест гајити искључиво сорте из истих или врло сличних агроеколошких средина јер у супротном долази до великог пада у приносу као и до многобројних проблема у производњи. Најбоље је гајити домаће сорте (БОСУТ) и користити сертификован садни материјал

јер је бели лук склон вирусним и другим обољењима што такође јако утиче на принос па је зато код нас просечан принос око 3,5 т, док је у западно европским земљама око 8 т а у САД и преко 18 т по хектару.

Што се земљишта тиче бели лук захтева плодна и растресита земљишта са довољном количином влаге нарочито у периодима клијања (када најчешће нема проблема) интензивног листања (мај) и формирања ченова у луковици (јун) када је неопходно заливање за сваки иоле бољи принос. Што се плодореда тиче бели лук може доћи на исто место или после других лукова тек након 4-5 година, најбољи предусеви су му махунарке, стрнине, парадајз и паприка, а никако се несме гајити после кукуруза и шећерне репе (због изузетне осетљивости на резидуе хербицида који се користе у овим културама).

Основну обраду треба извршити обавезно крајем лета или раније у јесењем периоду

када треба и унети око 400 до 500 кг НПК-8-16-24 а прихрану почетком фебруара када треба унети исту количину НПК-15-15-15.

Према неким ауторима ,за принос од 12т по ха , бели лук из земљишта изнесе 99кг азота , 27 кг фосфора и 50 кг калијума по хектару, али у сваком случају за сваку озбиљнију производњу обавезно треба извршити хемијску анализу земљишта.У стадијуму интензивног формирања листова трба унети преосталу количину азота кроз прихрану каном.

Обавезно треба водити рачуна да се пред сетву белог лука никако не врши ђубрење стајњаком јер у супротном долази до формирања луковица са већим садржајем воде што утиче на брзо кварење овако произведеног лука.

Припрема белог лука за садњу врши се одабиром најкрупнијих ченова из главице . Погрешно је мишљење да само спољни ченови ваљају за садњу.

После разшчењивања главица ситни ченови се одбацују а крупни се третирају фунгицидима(цинеб , дитан) у препорученој концентрацији у трајању 10-20 мин након чега иде сушење и садња.

Садња може бити ручна и машинска са напоменом да ручна садња даје више приносе и квалитетније луковице али је и скупља.Оптимални рок садње за јесењи лук је прва половина октобра . Дубина садње зависи од величине ченова а битно је да је покровни слој 2-3 цм изнад врха чена.Код јесењег белог лука растојање између редова је 40-50 цм а у реду 7-10 цм . Количина садног материјала је 1400- .1800кг ченова по хектару .

Нега усева се састоји од прихрањивања, заштите,међуредне обраде и наводњавања .У рано пролеће врло важно је извршити међуредну обраду и тако успоставити правилан водно ваздушни режим битан за растреситост земљишта а тиме и правилан развој луковица.Сузбијање корова успешно се спроводи хемијским путем .После садње а пре ницања примењује се Стомп 330 ЕЦ (4-5 л по хектару) , а касније у току вегетације Гоал у фази 4-5 листова у концентрацији 04-08л по хектару.Третирање против пламењаче врши се препаратима као што су Цинеб , Дитан , Ридомил и сл. Лукова мува се сузбија превентивним прскањем у фази 3 листа и поново после 15 дана.

У нашим условима заливање је тако рећи неопходно у фазама интензивног пораста лишћа као и формирања луковице.

Убирање белог лука врши се у почетној фази полагања када је лист још зелен уз обавезно подривање јер уколико дође до кидања листа доћи ће и до убрзаног сушења луковице. Повађени лук се оставља на парцели да се осуши а затим се плете у венце или на већим површинама одсеца лшће на 2 цм од луковице и цакира . Бели лук из пролећне садње се може чувати до 10 месеци, А из јесење садње до 6 месеци.

Дипл. Инг. М. Дамљановић

www.stips.minpolj.gov.rs

Cene voća - zelene pijace u Srbiji za period 11.-17.09.2017. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE						
	Beograd	Kalenic	Beograd	Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Banana (Banana)	130	110	100	130	110	120	100	100	120	100	130				130	100	120		100			100	100	100
Breskva (Peach)	100	80	80	70	100	80	60	80	80	80	50	80			100	100				60	80	80	80	100
Grožđe belo-ostale (Grapes white other)	150	150	110	80		120	130		120	120	120				120	120	110		100	120		120	120	120
Grožđe crno-ostale (Grapes black other)	150	150	110	80	130	120	130		120	120	120				120	120	110		100	120		120	120	120
Jabuka-Ajdared (Apples-Idared)	80	80		60		80	80	80	100	60	100					80	50					80	80	
Jabuka-Delišes zlatni (Apples-Golden Delicious)	100	100				80	80	80	120	70	100				100	150						100		
Jabuka Greni Smit (Apples-Granny Smith)	100	80				80		80							80	80						80	80	80
Jabuka-ostale (Apples-other)	80	80	30	50	80				60								50					80	80	
Kruška (Pear)	100	100		70	100	100	100	100	120	100	100	100				100	90			80		100	100	
Limun (Lemon)	300	250	280	230	250	250	250	250	250	250	260				270	250	230			270		250	250	270
Nektarina (Nectarine)	100	80	80	80	80	80	70	80	100	50	100				100	100				60	100		80	100
Orah (Walnut)	1200	1400	1400	500	1200	1500	900	1300	1000	1000	1200	1000			1200	800	800			800		1200		800
Pomorandža (Orange)	250	180		160		200	250	200								250						250		
Šljiva (Plum)	100	80		70	60	80	100	80	120	60					80					60		80	80	

Strana 3

Cene povrća - zelene pijace u Srbiji za period 11.-17.09.2017. godine

Jedinica mere din/kg	CENTRALNA SRBIJA												VOJVODINA					DOMINANTNE CENE						
	Beograd	Kalenic	Beograd	Skadarlija	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pancevo	Sombor	S.Mitrovica	Subotica	Zrenjanin	SRBIJA	CENTRALNA SRBIJA	VOJVODINA
Boranija-žuta (Spring bean-yellow)	300	250			80		250		120						250	250				260		250	250	250
Brokoli (Broccoli)	200	250			240	150	250		200							300	250			200	200	200	200	200
Dinja (Melon)	60	60	30	60	50					50							70					60	60	60
Karfiol (Cauliflower)	200	250	200	120		250		100	200	200	130	160			220	250	100			200	160	200	200	200
Krastavac-komison (Cucumber baby)	150	150	140	70		100	80	60	80	80	80	80					90					80	80	80
Krastavac-saladni (Cucumber for salad)	70	70		40	60	50	35	60		50	60	60			70	80	50			60		60	60	60
Krompir (Potato)	70	60	40	25	50	40	40	40	40	50	50	40	50		50	60	40			30	35	40	40	40
Kupus (Cabbage)	60	50	40	35	50	50	50			50	50	50	50		50	70						50	50	50
Luk beli (Garlic)	700	400	400	550		400	400		500	600	400	450			400	500	500			350	400	400	400	400
Luk-cmi (Onion)	70	60	60	35	40	40	40		50	50	40	50			50	60	60			30	40	40	40	60
Paprika-babura (Pepper-babura)	80	80		60	80	60			60	60	60	60			80	80	60			60	60	60	60	60
Paprika-ostala (Pepper-other)	100	70	70	45		80	60	60		60		60					60					60	60	60
Paprika-šljiva (Pepper-šljiva)	80	80	60	50	80	70		60	50	50	60	65			80	80				70	80	80	60	80
Paradajz (Tomato)	80	80	50	50	50	50	80	50	50	50	60	60			100	80	60				70	60	50	50
Pasulj-beli (Beans white)	400	350	250	270	300	300	260	300	300		250	260				350					300	300	300	300
Patlidžan (Eggplant)	80	70	70	60	60	50	70	60	60		50	60			80	100				50	50	60	60	50
Spanać (Spinach)	200	200													240	200				120		200	200	200
Tikvice (Zucchini)	70	60	30	50	50	50	50	50	60	50		60	40		60	80				50	50	50	50	50
Zelena salata-komad (Lettuce-piece)	100	100						50			100	50				100						100	100	100
Šargarepa (Carrot)	80	60	50	50	60	60	60	50	70		60	70			60	100	60			40	60	60	60	60

Strana 4

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 18.- 24.09.2017. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/uzrast	Rasa	Centralna Srbija											Vojvodina					Dominantna cena-Srbija		
			Beograd	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zaječar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin
Bikovi	>500kg	SM				240															
Dviske	sve težine	sve rase	220	200	150	130															
Jagnjad	sve težine	sve rase	260	250	250	220	260	340	300	280	280				280	250					250
Jarad	sve težine	sve rase	250	170	200	150	230	200			240				250	210					
Junad	350-480kg	sve rase							220												
Junad	>480kg	sve rase							240												
Koze	sve težine	sve rase	150		120	150	110			140											150
Krave za klanje	sve težine	HF																			
Krave za klanje	sve težine	SM				160			150	150	150					140					150
Krmače za klanje	>130kg	sve rase		160	100	150	120				120					120					120
Ovca	sve težine	sve rase	150	150	120	120	160	150	120	150	150				120	120					150
Prasad	16-25kg	sve rase	240	220	180	180	270	220	280	250	230	210	250		260	250					250
Prasad	<=15kg	sve rase	240	230	190		280	280	250	240	270				270						
Telad	80-160kg	SM				450			280	400											
Tovljenici	80-120kg	sve rase		210	150	220	200	180	150	180	110				190	200					
Tovljenici	>120kg	sve rase		200	130	150			150	90					190						150
Šilježad	sve težine	sve rase	220						180												

Klanične cene žive stoke u Srbiji po okruzima za period 18. - 24.09.2017. godine

Jedinica mere din/kg	Težina/uzrast	Rasa	Grad Beograd	Biraničevski	Pčinjski	Mačvanski	Nišavski	Pirotski	Podunavski	Raški	Zaječarski	Moravički	Šumadijski	Južno-bački	Južno-banatski	Severno-bački	Srednje-banatski	Sremski	Dominantna cena-Srbija	
Bikovi	>500kg	HF	220																	
Bikovi	>500kg	SM	250		240	240	230		230	230			150							230
Dviske	sve težine	sve rase								180			150							
Jagnjad	sve težine	sve rase		280		250	270		280	240			240							
Junad	350-480kg	sve rase			240	210					230									
Junad	>480kg	sve rase		240			240					240	210		220		220			240
Krave za klanje	sve težine	SM		150		160	150	150	160	120	140	160								
Krmače za klanje	>130kg	sve rase		120		140		110	145	80		110								110
Ovca	sve težine	sve rase		120		160				120			120							120
Prasad	16-25kg	sve rase		240		260	180	220	180	200		180		260						180
Telad	80-160kg	SM		350			380		470	400	450	460								
Tovljenici	80-120kg	sve rase	209	140	190	200	150		190	180	100	150		185		200				
Tovljenici	>120kg	sve rase		140		170			155	90	120									
Šilježad	sve težine	sve rase	200																	

Објављене и реализоване агропонуде на порталу www.agroponuda.com

- *Лековић Бранислав ,понуда кромпира паприке
- *Јанковић Мила ,понуда јабуке
- *Пантовић Раде ,понуда јабуке
- *Томовић Кузман , понуда бикова
- *Капларевић Миленко ,понуда бикова
- *Туловић Рајко, понуда телади
- *Арнаутовић Драгана, понуда јагњаци

Поштовани пољопривредни произвођачи,
у циљу побољшања пласмана пољопривредних производа, продају својих производа можете огласити на сајт www.agroponuda.com
(Берза пољопривредних производа и произвођача Републике Србије). Унос понуда у систем врше саветодавци.

За детаљне информације обратите се :

Пољопривредној саветодавној служби Чачак 032/320-710